

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 7 2 7 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Ponedeljek, 28. avgust 2017 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, šilček, radirko, računalno in ravnilo.

Kandidat dobi list za odgovore.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na list za odgovore).

Izpitna pola vsebuje 40 nalog izbirnega tipa. Vsak pravičen odgovor je vreden 1 točko.

Rešitve vpisujte z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom **v izpitno polo** tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še **list za odgovore**. Vsaka naloga ima samo **en** pravičen odgovor. Če se zmotite, jasno označite, kateri je pravičen. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

- Potrebe so izrazito subjektivne. To pomeni, da
 - se posamezna potreba lahko zadovolji, ko porabimo ustrezno količino dobrin.
 - lahko posamezniki zadovoljimo potrebe z nadomestnimi dobrinami.
 - potrebujemo za zadovoljitev potreb različne dobrine hkrati.
 - se ljudje zelo razlikujemo po tem, kako intenzivno občutimo potrebe.
- S pojmom proizvod razumemo
 - vse dobrine, ki kakor koli zadovoljijo potrebe ljudi.
 - vse dobrine, ki zadovoljujejo potrebe ljudi ter jih lahko kupujemo in prodajamo na trgu.
 - samo tiste dobrine, ki so rezultat določenega proizvodnega postopka, ne glede na to, ali so predmet menjave na trgu ali ne.
 - samo tiste dobrine, ki so rezultat določenega proizvodnega postopka in jih ni mogoče prodajati na trgu.
- Žiga prejema žepnino, ki jo v celoti porabi za nakup sladoleda in vstopnic za ogled kinopredstav po 5 EUR za vstopnico. Njegovi potrošni izbiri v aprilu in maju prikazuje preglednica.

	Kepice sladoleda	Vstopnice za kino
April	10	5
Maj	20	2

Z analizo podatkov ugotovimo, da prejema Žiga žepnino v višini

- 30 EUR.
 - 35 EUR.
 - 40 EUR.
 - 45 EUR.
- V podjetju Kmetija, d. o. o., pridelujejo žito. Proizvodni dejavniki, ki jih pri tem uporabljajo, so:

	Delo	Delovna sredstva	Predmeti dela
A	traktorist	traktor	semensko žito
B	traktorist	zemlja	traktor
C	traktorist in traktor	zemlja	semensko žito
D	traktorist in traktor	semensko žito	zemlja

8. Ekonomsko bistvo izokvante ali krivulje enakega produkta je v tem, da
- A je možnost za proizvodnjo veliko najrazličnejših dobrin, od lastnika proizvodnih dejavnikov je odvisno, katero bo izbral.
 - B za proizvodnjo določene količine dobrin ne obstaja le ena edina možnost, ampak so mogoče različne kombinacije uporabe proizvodnih dejavnikov, med katerimi izberemo tisto, ki omogoča proizvodnjo z najnižjimi stroški.
 - C nam pokaže družbeno optimalno količino proizvodnje dveh dobrin.
 - D nas opozori na delovanje zakona padajočega mejnega donosa in njegove negativne posledice za gospodarstvo.
9. Posledice delovanja zakona padajočega mejnega donosa se kažejo
- A le v kmetijski proizvodnji, ki je izrazito odvisna od vremenskih razmer.
 - B v proizvodnji, pri kateri lahko zaradi naravne omejenosti proizvodnih dejavnikov proizvedejo le omejeno količino dobrin.
 - C v proizvodnji v kratkem roku, ko je količina vsaj enega proizvodnega dejavnika omejena.
 - D v proizvodnji v dolgem roku, ko so količine vseh proizvodnih dejavnikov dejansko neomejene.
10. Preglednica prikazuje proizvodne stroške podjetja Gama, d. d.

Obseg proizvodnje (Q) v kosih	Povprečni fiksni stroški (AFC) v 1000 EUR	Mejni stroški (MC) v 1000 EUR
0	–	–
1	100	30
2	50	20
3	33,3	15
4	25	10
5	20	30
6	16,7	45
7	14,3	60

Z analizo podatkov ugotovimo, da so celotni stroški pri obsegu proizvodnje 5 kosov

- A 100.000 EUR.
- B 105.000 EUR.
- C 205.000 EUR.
- D 250.000 EUR.

11. Bistvo alokativne funkcije trga je v tem, da
- A v konkurenčnih razmerah deli dohodek med proizvajalce po uspešnosti proizvodnje in prodaje.
 - B usmerja proizvodne dejavnike v proizvodnjo dobrin, po katerih potrošniki največ povprašujejo.
 - C omogoča tekmovanje podjetij za čim večji dobiček ter s tem opravlja izbiro med njimi glede na njihovo učinkovitost, inovativnost in proizvodne stroške.
 - D onemogoča individualno vplivanje kupcev ali prodajalcev na tržno dogajanje in oblikovanje tržne cene določenega blaga.
12. Splošni zakon povpraševanja pravi, da
- A se povpraševana količina in cena blaga na danem trgu in v danem obdobju ob nespremenjenih okoliščinah gibljeta v isti smeri kakor ponujena količina in cena blaga.
 - B se obseg povpraševanja po določenem blagu na danem trgu in v danem obdobju v nespremenjenih okoliščinah spreminja v nasprotni smeri, kot se spreminja cena tega blaga.
 - C je gibanje obsega povpraševanja in cene določenega blaga odvisno od vrste blaga in stopnje konkurence na določenem trgu.
 - D je gibanje obsega povpraševanja in cene na danem trgu in v danem času ob nespremenjenih okoliščinah odvisno od elastičnosti ponudbe in sprememb v dohodkih potrošnikov.
13. Med najpomembnejše objektivne dejavnike povpraševanja spadajo:
- A želje, okusi, potrebe in razpoložljivi dohodek potrošnikov.
 - B potrebe, dohodek in cene vseh vrst dobrin, ki so predmet potrošnje ljudi.
 - C denarni dohodek, število potrošnikov in obseg njihovih potreb po določenih dobrinah.
 - D denarni dohodek in cene dobrin.
14. Preglednica prikazuje podatke o individualnih in tržni ponudbi gomoljk A v Pasjem Dolu v letu 2016.

Cena (EUR/kg)	Ponudnik A (v kg)	Ponudnik B (v kg)	Ponudnik C (v kg)	Ostali ponudniki skupaj (v kg)	Tržna ponudba (v kg)
600	/	30	60	20	110
800	20	50	90	50	210
1.000	40	80	_____	80	330
1.200	70	120	190	120	500

Ponudnik C je pri ceni 1000 EUR/kg pripravljen ponuditi

- A 80 kg gomoljk.
- B 120 kg gomoljk.
- C 130 kg gomoljk.
- D 330 kg gomoljk.

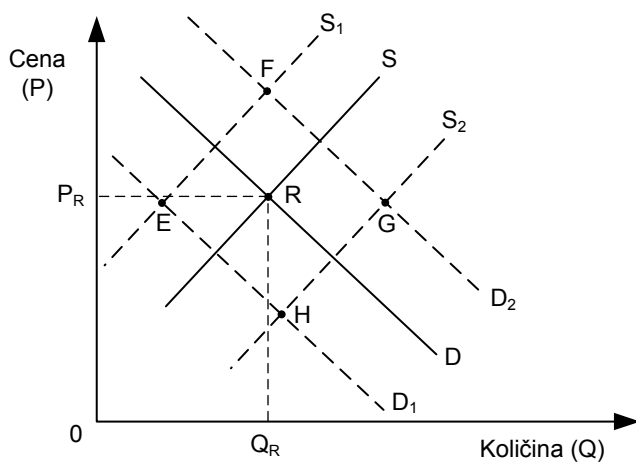

15. Premik krivulje ponudbe v desno navzdol ob nespremenjenem povpraševanju povzroči
- A zvišanje ravnotežne cene in zvišanje ravnotežne količine.
 - B znižanje ravnotežne cene in znižanje ravnotežne količine.
 - C zvišanje ravnotežne cene in znižanje ravnotežne količine.
 - D znižanje ravnotežne cene in zvišanje ravnotežne količine.
16. Dohodek potrošnikov, ki kupujejo izdelke podjetja PANDA, d. o. o., se je v letu 2015 zvišal za 12 %, obseg povpraševanja po njihovih izdelkih pa se je zmanjšal za 10 %.
- Sklepamo lahko, da izdelki podjetja PANDA, d. o. o., spadajo v skupino
- A komplementarnih dobrin.
 - B luksuznih dobrin.
 - C inferiornih dobrin.
 - D nujnih dobrin.
17. Če se povpraševanje poveča, ostane ravnotežna količina nespremenjena v primeru
- A absolutno neelastične ponudbe.
 - B neelastične ponudbe.
 - C elastične ponudbe.
 - D absolutno elastične ponudbe.

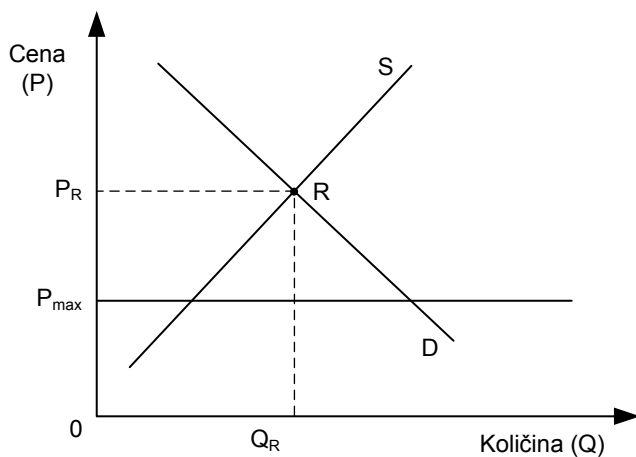
18. Slika prikazuje tržno ravnotežje (R) na trgu sadnih sokov v državi Maliciji.

Državo je prizadela huda suša, hkrati pa se je zvišala brezposelnost prebivalstva, zato se bo oblikovalo novo tržno ravnotežje v

- A točki E.
- B točki F.
- C točki G.
- D točki H.

19. Slika prikazuje tržne razmere na trgu mleka v državi Saliciji.

Če bi se država Salicija odločila, da bi zaradi poslabšanja gospodarskih razmer predpisala najvišjo tržno ceno mleka na nivoju P_{\max} , bi takšen ukrep povzročil

- A povečanje povpraševanja in zmanjšanje ponudbe.
- B povečanje povpraševanja in zmanjšanje obsega ponudbe.
- C zmanjšanje obsega povpraševanja in povečanje ponudbe.
- D povečanje obsega povpraševanja in zmanjšanje obsega ponudbe.

20. Strategijo prevlade

- A uporabljajo ponudniki pri monopolistični konkurenci, zato da se oblikuje nekaj velikih podjetij, ki nadzirajo tržno dogajanje v panogi.
- B uporabljajo ponudniki pri oligopolni konkurenci, ko se odločajo o izbiri vodilnega podjetja v panogi.
- C uporabljajo podjetja pri oligopolni konkurenci, ko želi najmočnejše med njimi prevzeti vodilno vlogo in vsiliti drugim podjetjem take tržne deleže, kot mu ustrezajo.
- D uporabljajo podjetja pri monopolni konkurenci, ko se manjša podjetja sporazumejo o skupnem delovanju v odnosu do največjega podjetja v panogi.

21. Razdelitev v ožjem smislu je

- A proces, v katerem se pokaže, ali bodo izdelki res našli kupce.
- B faza gospodarskega procesa, v kateri se določa delež posameznika v družbi.
- C porazdelitev ekonomskih subjektov med različne vrste proizvodnje.
- D končni cilj proizvodnje, v kateri se ustvarjeno bogastvo porabi za zadovoljitev potreb.

22. Mezda (plača) je z vidika delavca

- A vir kupne moči, ta pa je odvisna od cen končnih proizvodov in storitev na trgu.
- B proizvodni strošek, ki je odvisen od razmer na trgu dela.
- C nedelovni dohodek, ki ga delavec prejme za sodelovanje v proizvodnji.
- D dobiček, ki je odvisen od uspešnosti poslovanja podjetja.

23. Klara je zaposlena v kavarni Sladka zakladnica. Njena realna plača je v zadnjih treh letih zrasla za 30 %, splošna raven cen v gospodarstvu pa se je znižala za 20 %. Klarina nominalna plača

- A je ostala nespremenjena.
- B se je zmanjšala za 8,33 %.
- C se je povečala za 10 %.
- D se je povečala za 4 %.

24. Absolutno rento prejme lastnik

- A izposojevalnice motornih vozil, počitniških vozil in prikolic.
- B najbolj rodovitnega zemljišča, ki je najbližje trgu kmetijskih pridelkov.
- C vsakega, tudi najslabšega še obdelanega zemljišča.
- D privarčevanih finančnih sredstev na osebnem bančnem računu.

25. Matic je lani najel posojilo pri banki v višini 10.000 EUR po 2-odstotni nominalni fiksni obrestni meri. Decembra bo banki plačal še zadnji obrok posojila. Pri letošnji povprečni 3-odstotni stopnji inflacije bo
- A Matic dejansko vrnil manj, kot si je izposodil.
 - B nominalna obrestna mera za posojilo negativna.
 - C vsota obresti višja od izposojene glavnice.
 - D banka prejela realno več, kot je bila vredna glavnica na začetku posojila.
26. Z razvojem menjave se je v zgodovini razvil splošni ekvivalent takrat, ko
- A so ljudje v neki skupnosti proizvajali vse, kar so potrebovali za življenje.
 - B je en rod naključno zamenjal presežek dobrin z drugim rodom.
 - C se je moralo za vsak par dobrin izoblikovati menjalno razmerje.
 - D se je za vsako blago na trgu oblikovalo menjalno razmerje do blaga, ki so ga bili pripravljene vsi sprejeti.
27. Denar se v sodobnem gospodarstvu pojavlja v obliki
- A gotovine.
 - B transakcijskih računov.
 - C kovancev, bankovcev in knjižnega denarja.
 - D vrednostnih papirjev.
28. V gospodarstvu se pojavi inflacija, ko
- A narašča splošna raven cen.
 - B se zviša cena strateško pomembne dobrine.
 - C se izboljšuje življenjski standard vseh ljudi.
 - D se poveča obseg varčevanja prebivalstva.
29. Delniško družbo Progres, ki ima osnovni kapital razdeljen na 18.000.000 rednih delnic, vodi uspešna uprava, saj je v letu 2016 dosegla 180.000.000 EUR dobička. Skupščina delničarjev podjetja Progres, d. d., se je odločila, da bo 30 % letnega dobička namenila za dividende. Monika je delničarka delniške družbe Progres, zato je prejela dividendo v višini 6.000 EUR.
- Z analizo podatkov ugotovimo, da ima Monika
- A 1.000 delnic.
 - B 2.000 delnic.
 - C 3.000 delnic.
 - D 9.000 delnic.

30. V oligopolu podjetja sodelujejo pri tržnem nastopu z omejevanjem obsega proizvodnje, da
- A ohranijo tržni delež z nižjimi cenami blaga ob zagotavljanju višje kakovosti blaga.
 - B ohranijo finančno stabilnost, ne glede na spremembo obsega povpraševanja.
 - C v cenovni vojni omogočijo vodilnemu podjetju prevzeti monopolni položaj.
 - D ob danem povpraševanju dosežejo višjo ceno blaga.

31. Po slovenski statistični metodologiji sestavljajo aktivno prebivalstvo
- A delovno aktivno prebivalstvo in registrirane brezposelne osebe.
 - B zaposleni in brezposelni ter osebe z lastnimi dohodki.
 - C delovno aktivno prebivalstvo in samozaposlene osebe.
 - D zaposleni in dejansko brezposelni.

32. V preglednici so podatki o stopnji rasti nominalnega BDP Grandije v letih 2014 do 2016.

Leto	Stopnja rasti nominalnega BDP (v %)
2014	0,5
2015	1,0
2016	1,1

Če so se cene v letu 2015 **znižale** za 1,7 %, se je BDP Grandije realno

- A zmanjšal za 0,69 %.
 - B zmanjšal za 0,70 %.
 - C zmanjšal za 2,67 %.
 - D povečal za 2,75 %.
33. Življenjski standard ljudi je odvisen od
- A starostne, spolne in izobrazbene strukture prebivalstva.
 - B razmerja med zaposlenimi in nezaposlenimi prebivalci.
 - C življenjskih razmer v najširšem pomenu besede.
 - D količine porabljenih dobrin in storitev na prebivalca.

34. Preglednica prikazuje podatke o prebivalcih Slovenije v letu 2014.

Število prebivalcev 1. 1. 2014	2.061.085
Rojeni	21.165
Umrli	18.886
Priseljeni	13.846
Odseljeni	14.336

(Vir: www.stat.si. Pridobljeno: 6. 5. 2016.)

Stopnja naravne rasti prebivalstva v Sloveniji v letu 2014 je

- A -0,24 ‰.
 - B 1,11 ‰.
 - C 10,26 ‰.
 - D 1,03 ‰.
35. V Sloveniji je stopnja davka na dodano vrednost
- A 20 %, za nekatere proizvode in storitve pa je davčna stopnja znižana in znaša 7 %.
 - B 20 %, za nekatere proizvode in storitve pa je davčna stopnja znižana in znaša 9,5 %.
 - C 22 %, za nekatere proizvode in storitve pa je davčna stopnja znižana in znaša 9,5 %.
 - D za vse proizvode in storitve 22 %.
36. Centralna banka lahko povečuje količino denarja v obtoku z operacijami na odprtem trgu. To pomeni, da centralna banka
- A odkupuje državne obveznice.
 - B odkupuje devize.
 - C prodaja državne obveznice.
 - D prodaja devize.

37. Preglednica prikazuje gibanje povprečnega letnega tečaja EUR/CHF od leta 2012 do 2015. Podatek v preglednici pove, koliko švicarskih frankov je bil v povprečju vreden en evro.

Leto	Povprečni letni tečaj EUR/CHF
2012	1.205
2013	1.231
2014	1.215
2015	1.067

(Vir: <http://www.usforex.com/forex-tools/historical-rate-tools/yearly-average-rates>. Pridobljeno: 7. 5. 2016.)

Analiza podatkov pokaže, da je **evro** leta 2015 v primerjavi s švicarskim frankom

- A revalviral.
 - B devalviral.
 - C depreciral.
 - D apreciral.
38. Najpomembnejša ekonomska integracija, ki temelji na prostem pretoku blaga, kapitala, delovne sile in storitev, je
- A Svetovna trgovinska organizacija (WTO).
 - B Evropska cona proste trgovine (EFTA).
 - C Srednjeevropska cona proste trgovine (CEFTA).
 - D Evropsko gospodarsko območje (EEA).
39. Preglednica prikazuje vrednost investicij v Grandiji v letu 2016 v domači valuti grand (GRA).

	Vrednost (v milijonih GRA)
Bruto investicije	356.243
Nove investicije	84.357
Amortizacija	297.598

V letu 2016 je bila v Grandiji vrednost neto investicij

- A 25.712 milijonov GRA.
- B 58.645 milijonov GRA.
- C 143.002 milijonov GRA.
- D 271.886 milijonov GRA.

40. Najmanj razvita slovenska regija po BDP na prebivalca je

- A goriška regija.
- B podravska regija.
- C pomurska regija.
- D savinjska regija.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 1 7 2 7 0 1 1 1 1 5

Prazna stran

